Ч. 110 Середа 19 (31) мая 1899. Рік IX

Виходить у Львові що дня (крім недїль і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адмінїстрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:

на цїлий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20

Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цїлий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45

Поодиноке число 3 кр.

Вісти полїтичні.

(Чи і коли буде скликаний парлямент. — Інтервю в справі угоди з Угорщиною. — Ревізийний процес Драйфуса).

Часть віденьскої праси, а головно N. fr. Presse домагає ся скликаня Ради державної. На то відповідає Fremdenblatt, що доси єсть дуже мало шанс, щоби то стало ся. Парлямент був би скликаний лиш в такім случаю, коли би по уступленю ґр. Туна настало утворенє парляментарного кабінету. На разї однакож ситуация єсть дуже запутана. Виходилоби з того, що доки ґр. Тун єсть президентом міністрів, доти парлямент не буде скликаний, або скликанє перляменту означалоби заразом і димісию гр. Туна. Дальше виходило би з того, що теперішне правительство думає ще довго послугувати ся §. 14, хиба що несподївані події зроблять конець его дїяльности. А на то ніби здає ся заносити ся. Так бодай можна здогадувати ся з теперішної ситуациї, котра має бути дуже напружена; декотрі ґазети навіть вже то заповідають. Так н. пр. каже Vaterland, що єсть річ можлива, що оба кабінети, ґр. Туна і Селя подадуть ся до димісиї.

Досить цїкаве інтервю помістила віденьска ґазета Allg. Ztg. Один з єї сотрудників розмавляв з якимсь видним політиком з правиці, а той сказав, що найважнїйшим результатом, до якого довели переговори угодові з Угорщиною, єсть повне банкротство угодової полїтики Селя, котрого не змінила би навіть евентуальність, коли би ґр. Тун упав, а Сель удержав ся при кермі. Ґр. Тун нїколи і під нїяким услівєм не може вводити на основі §. 14 в житє угорских претенсий і як в Австриї так певно і на Угорщинї нїхто в то не вірить, щоби знайшов ся на єго місце полїтик, котрий би то зробив. Навіть колиби рішено ся на такий крок при помочи параґрафу 14, то він не одержав би нїколи санкциї парляменту. В такім случаю в одній хвили щезла би обструкция, а цїлий парлямент австрийский сполучив би ся, щоби одноголосно відкинути предложенє до одобреня розпорядженя. В теперішних відносинах нема надії, щоби парлямент австрийский став ся здібним до працї. Не видко нїякої личности, котра би то могла доказати. Але коли би то навіть дало ся осягнути, то нема сумнїву, що жаданя угорскі в справі банковій були би відкинені. Отже нинї єсть річ певна, що Угорщина не узискає нового привилею банкового ані в дорозї парляментарній, ані через §. 14. Угорщина в сїй справі переграла завдяки становищу Селя, котрий зробив велику похибку, ставлячи свою формулку без порозуміня з австрийским правительством. То легкованє Австриї, яке пробивало ся в цїлій сїй справі, єсть дійстною причиною загального нинї в Австриї обуреня против Угорщини. — Той сам полїтик сказав, що не вірить в розірванє обох половин монархії, і гадає, що теперішна криза закінчить ся роздїлом банку державного на два банки. Роздїленє австро-угорского банку було би після єго думки одиноким виходом із запутаної ситуациї.

Перед трибуналом касацийним в Парижи розпочав ся вчера ревізийний процес Драйфуса. Перед будинком судовим і в нім пороблено строгі зарядженя, щоби удержати спокій і порядок. Референт Балльо-Бопре відчитував серед глубокої тишини своє справозданє. Він схарактеризував насамперед відносини, які були в 1894 р. підчас засудженя Драйфуса. Навів суперечности межи ореченями знатоків письма і пригадав, що Драйфус заєдно говорив, що він невинний. Дальше навів Бопре зізнаня Драйфуса, котрий уперто перечив тому, мов би він видав якісь документи чужій державі; він пригадав також сцену в комнатї полковника Паті де Кляма, котрий казав Драйфусови писати за диктатом, щоби тим способом дістати від него его власноручне письмо. Коли опісля Драйфусови показано бордеро, він побачивши подібність письма мав сказати: Викрадено моє письмо... Бопре заявив остаточно, що вирок не може бути уневажнений з двох причин, а то: 1) що того моглоби зажадати лиш міністерство [illegible] петенциї палати карної, а не до [illegible] всіх палат трибуналу. Наконець поставив Бопре внесенє ревізиї процесу і переведеня его наново перед судом воєнним. За сим промавляв і адвокат Драйфуса Морнард. — Засїданє минуло спокійно, а нинї має ся відбувати дальша розправа.

---

4)

ВІКТОРИЯ.

Історія одної любови.

(З норвежского — Кнута Гамзуна).

(Дальше).

— Як? А то що? Так. Боже вас благослови, Вікториє, чи не помиляю ся? — Він зірвав ся і похилив ся наперед, аби заглянути їй в очи. — Питаю, чи той перстень не означає нїчого?

— Сїдайте знов.

Він сїв.

— Ах нї, ви повинні були причувати, як я о вас гадав; Боже, чи була у мене хоч на хвильку коли инша гадка! Зі всїх, яких я бачив, зі всїх, о котрих я знав, були ви одинокою людиною на сьвітї. Я не мав сили, о чім иншім думати: Вікторія найкрасша, найблагороднїйша, а я знаю еї! П а н н а Вікторія, гадав я все. О, я то зрозумів, що нїхто не був для вас дальшим як я; але я знав о вас... так, то не було цїлком так мало для мене — що ви там жиєте і може колись часом о менї думаєте. Очевидно ви не пригадували собі мене; але я пересидів не один вечер на моїм кріслї і думав, що ви все таки може дещо нагадаєте собі мене. Тодї, знаєте, немов би небо отвирало ся для мене, панно Вікторіє, і я писав на вашу честь стихи, купував вам цьвіти за всьо, що мав, піс їх до дому і ставляв в склянку. Всї мої стихи, писані до вас, лиш кілька нї, і они не друковані. Але ви певно не читали і тих, що надруковані? Тепер розпочав я писати велику книгу. Ах, Боже, який я вам вдячний, бо цїла моя душа переповнена вами, і то цїле моє щастє. Я все чув або бачив щось, що менї вас нагадувало, цїлий день, а навіть ніч. Я виписав ваше імя на стелї в моїй комнатї і як лежу, то дивлю ся на него; але дївчина, що у мене послугує, не бачить его, бо я написав такими малими буквами, щоби его мати лиш для себе самого. В тім лежить приємність для мене.

Она обернула ся, розпяла сукню на грудях і виймила звідтам папір.

— Подивіть ся! — сказала, тяжко віддихаючи. — Я то витяла і сховала. Знайте, що я то вечерами читаю. Насамперед показав менї то отець і я приступила до вікна і читала. „Де то? Не можу найти" — сказала я і обернула ґазету. Але я вже була перечитала і була така щаслива.

Папір заносив пахощами еї грудий; она сама отворила его і показала єму, то була одна з его перших поезий, малий стих до неї, до женщини, що їде на білім кони. То було просте, сильне признанє серця, вилив, що не дав ся здержати, лиш вискакував з стихів, як запалені зьвізди.

— Так — сказав він — то я писав. То вже так давно тому; то було в ночи, тополї перед моїми вікнами так шелестїли і я написав то. Хочете справдї то ще ховати? Дякую вам! Сховайте знов. Ах! крикнув пристрастно, а его голос звучав цїлком тихо — погадати, що ви сидите так близько коло мене як тепер! Чую ваше рамя коло мого, теплоту вашого тіла. Дуже часто, коли я був сам і гадав о вас мороз мене переходив від того чувства, але тепер менї тепло. Коли я був послїдний раз дома, були ви також красні; але тепер ви ще красші. Ті очи, брови, усьміх — нї, а не знаю, що говорю, всьо, всьо на вас прекрасне.

Она усьміхнула ся і подивила ся на него напів примкненими очима, що темно синїли під довгими віями. Здавало ся, що она єсть жертвою найбільшої радости і вхопила мимовільним рухом его руку.

— Дякую вам — сказала.

— Нї, Вікториє, позвольте — відповів він. Єго цїла душа ішла їй на зустріч і він хотів більше сказати, але то були лиш поодинокі виплили чувства без звязи, він був як оголомшений. — Але Вікториє, як мене лиш трохи навидите... я не знаю, але скажіть, що мене любите, навіть колиб так не було. Будьте такі добрі. Ах, я хотів вам обіцяти, що з мене щось буде, що богато буде, майже незвичайно богато. Ви й не причуваєте, що могло би з мене бути, я нераз над тим роздумую і знаю, що в менї повно гадок і що я міг би богато зробити. Нераз так мене розбере, що я ходжу затачаючись по моїй комнатї. В другій комнатї, за дверми, лежить мій сусїд, він не може спати, стукає о стїну. Як розвиднить ся входить він до мене і лютить ся. То нїчого не значить, я не звертаю на него уваги, бо я так довго гадав о вас, що менї здасть ся, що ви коло мене. Іду до вікна і співаю; починає днїти. Тополї на дворі шелестять „Добра ніч!" кажу я до дня. А через то розумію вас. „Тепер она спить" — гадаю. — „Добраніч! Най

Новинки.

Львів дня 30-го мая 1899.

— **Іменованя.** II. Намістник іменував повітових секретарів Фр. Козловского і Фр. Слонецкого та канцеліста Намістництва Ант. Заплатиньского официялами Намістництва, официялів Намістництва Дом. Дельмана і Йос. Надаховского та канцелістів Намістництва: Ром. Сорочиньского, Людв. Глядного, Стеф. Домбчиньского, Кар. Єдлиньского і Фр. Пшестшельского повітовими секретарями; поліційного канцеліста Стан. Свенцицкого канцелістом Намістництва.

— **Перенесеня.** II. Намістник призначив повітового секретаря Дом. Дельмана до Лиманової, переніс повітових секретарів Вільг. Ґроссера з Пильзна до Нового Санча, а Руд. Тільцера з Перемишлян до Жовкви, вкінци призначив канцеліста Намістництва Стан. Сьвенцицкого до Городенки. — Вкінци переніс п. Намістник повітового ветеринаря Кар. Кліха з Кракова до Тернополя.

— **Ц. к. Намістництво** уділило презенту на опорожнену парохію цісарского надания в Дмитрові о. Мелитонови Дзеровичеви, дотеперішному гр. к. парохови в Глїбовичах свирских.

— **Доповняючий вибір** одного члена ради повітової в Коломиї з групи громад сільских, розписаний оповіщенем з дня 2 мая с. р. відкликаний, а натомість розписаний вибір двох членів ради повітової в Коломиї з міста Коломиї на день 12 липня с. р.

— **Виділ руского товариства педаґоґічного** оповіщує: З днем 1-го вересня 1899 засновує Виділ Руского Товариства педаґоґічного виховавчий інститут для дівчат у Львові. Позаяк від числа зголошень залежать саме заснованє і розміри, в яких се заведенє вийде в житє, просить підписаний Виділ Р. Т. Родимців, щоби найдальше до 15-го н. ст. червня с. р. зголосили ся: хто і кілько дівчат думає в інституті сім помістити. Речинець до вношеня подань о само принятє визначує ся до 10 н. ст. серпня с. р.

До інститута приниматися будуть діти членів Руского Товариства педаґоґічного. До поданя долучити треба: 1) метрику хрещеня; 2) сьвідоцтво шкільне з послїдного курсу; 3) деклярацию що-до місячної оплати, котра виносить 20 зр. (місячно); 4) 1 зр. на видатки кореспонденційні; 5) а хто не є членом тов., — 1 зр. на вписове і вкладку; 6) 3 зр. річно на прибори наукові і зужите меблів.

Інститут посилає дівчата поки-що до школи публичної, а дає своїм вихованицям: 1) мешканє, харч, опал, сьвітло, пранє і послугу; 2) доставляє їм, о скілько на се дозволять фонди, книжок і приборів шкільних; 3) управляє їх вихованем, старає ся о добре домашнє і товариске веденє; 4) улекшує науку шкільну і наглядає єї під доглядом домашних учительок; 5) доставляє їм нагоду придбати инших відомостий теоретичних і практичних.

(Учениці мають привезти з собою слїдуючу ґардеробу: сорочок 6, кафтаників білих 6, панчіх 6 пар, майток 6, простирал 6, пошевок 3, рушників 4, хусток до носа 12, фартушків 6, спідничок білих 4, гальок 2, черевиків 2 пари, одїж верхну зимову і лїтну, сінник 180 цм. довгий а 80 цм. широкий, ковдру, коцик і подушку).

За науку нових язиків не платить ся нїчого, за науку на фортепянї по 5 зр. місячно, а за науку танців по 6 зр. річно.

Близших пояснень уділяє член Виділу Кость Паньківский, улиця Театиньска ч. 19.

— **Гради** упали дня 25 с. м. в Грусятичах коло Бібрки, в Демни під Бережанами, в Стрілисках коло Бібрки і в Корсові коло Бродів.

— **Самоубийство.** В поліцийнім арешті в Перемишли повісив ся Теодор Косарчук з Бучача, підозріний о шпиґуньство, бо найдено при нїм ріжні пляни і листи.

— **Напад на поїзд.** Подорожних, що приїхали зелїзницею з Іркутска до Тїну упередив начальник зелїзницї, що бродяги та поселенцї з'орґанїзували банду із 30 осіб, та мають напасти на поїзд перед стацією Інґаша. На просторі від Тїн до Інґаша розставлено що пів верстви сторожа з факлею, до пакункового возу війшов старший кондуктор та 5 сторожів, до почтового жандарми, а до особових кондуктори. Поїзд гонив зі скоростию 50 верстов на годину та приїхав до Інґаша без ніякого випадку. Як показало ся відтак, один сторож був в змові із бандою та упередив бродяг о средствах осторожности та оборони.

— **Фальшованє гроший у вязници.** В Канон Сіті, в американьскій державі Кольорадо, викрито дуже добре зорґанїзовану шайку фальшівників гроший. Показало ся, що та шайка веде свою роботу вже від довшого часу, а увязнені діставали зпоза мурів мідь, цинк і бляху та в своїх спокійних келїях перераблали на „срібні“ доляри. Вели свою роботу так тихо, що вязнична варта нї разу не прихопила їх при роботі. Доляри були підроблені так зручно, що два роки розходили ся без перешкоди по сьвіті. При ревізиї найдено в келїях 20.000 долярів такої роботи.

— **Помер** у Відни др. Генрих Цайсберґ, радник Двора і редактор видавництва Oesterreich in Wort und Bild, в 60-тім роцї житя. Покійний був від 1863—1872 р. професором всесьвітної історії на львівскім університеті. В р. 1872 перейшов зі Львова до Відня, де став учителем архикн. Рудольфа і дістав ріжні достоїньства. Цайсберґ мав славу одного з визначнїйших істориків в Австриї.

Господарство, промисл, торговля, ґіґієна і вихованє.

Добрі ради.

— Перед сінокосами. Надходить пора, коли господар буде мусів сїно робити. То спонукує его добре уважати на то, яка буде погода, чи єму зачинати косити, чи ще трохи підождати, чи буде настілько тепла, що єму сїно не зігниє на покосах. Отже першою задачею господаря перед сінокосами єсть старати ся вимiркувати погоду і пору, коли єму сїно косити. Хто має барометер і розуміє ся на нїм, той може досить легко вимiркувати погоду наперед; єму треба лиш притім уважати ще й на термометер, на вітри і хмари. Коли з півночи суне студений а для того густий і тяжкий воздух (північний вітер), то він тисне сильнїйше на живе срібло в барометрі і оно підходить в гору; кажемо: „барометер іде в гору“. Рівночасно спадає термометер, бо воздух єсть студений. Коли же іде воздух від полудневого заходу (полуднево західний вітер), то він буває теплїйший і ріднший, має в собі богато пари і єсть лекший, отже не дуже тисне на живе срібло, і оно спадає в барометрі, кажемо: „барометер іде в долину, або паде“. Доки важить ся вітер межи північчю а північним заходом, буває погода непевна. Скоро повіє вітер з полудневого заходу, настає иногдї дуже нагло дощ. Коли вітер оберне ся з полудневого всходу на полудне, то можна сподївати ся довгої слоти; тогди на хвилю випогодить ся, але вітер відтак оберне

єї Бог благословить!“ Відтак кладу ся спати. Так кождого вечера. Але я нїколи не гадав, аби ви були такі красні, як ви справдї є, Вікториє. Тепер задержу вас такою в моїй памяти, коли від'їдете; так як ви тепер є. Буду вас так виразно перед собою бачити....

— Ви не приїдете до дому?

— Нї, я не готовий. Або нї, приїду. Іду зараз. Я вправдї не готовий, але зроблю всьо, що лежить в людскій силї. Ходите тепер часом по огородї? Виходите коли вечерами, Вікториє? Я міг би вас бачити, міг би вас може поздоровити, більше нїчого не хочу. Але як мене хоч трохи навидите, як мене терпите, як можете мене знести, скажіть... зробіть менї радість. Знаєте, є пальма, що лиш раз в своїм житю цвите, а жиє аж вісїмдесять літ. Але цвите лиш раз. Тепер цвиту я. Так, роздобуду гроший і їду до дому. Продам, що написав; пишу тепер велику книгу і продам єї тепер, зараз завтра, всьо, що готове. Дістану за то цїлу купу гроший. Чи ви хотїли би, аби я приїхав до дому?

— Хотїлаб.

— Дякую, сердечно вам дякую! Простіть, коли за богато надію ся, — за богато гадаю, то так приємно, так хороше богато надіяти ся. То найкрасший день в моїм житю...

Він здоймив капелюх і положив его коло себе.

Викториа оглянула ся. Улицею в долину ішла якась панї, а дальше в горі якась жінка з кошиком. Викториа стала непокоїти ся і виймила годинник.

— Мусите вже іти? — спитав. — Скажіть що, заки підете, нехай почую, що.... Я люблю вас і кажу вам то тепер. Буде зависїти від вашої відповіди, чи я... Ви заволоділи мною цїлим. Що відповісте?

Мовчанє.

Він звісив голову.

— Нї, не кажіть! — просив.

— Не тут — відповіла. — Зроблю то дома.

Они пішли.

— Кажуть, що ви ожените ся з тою малою дівчиною, з тою, що ви єї вратували; як она називає ся?

— Гадаєте, з Камілею?

— Каміля Сеер. Кажуть, що ви з нею ожените ся.

— Так? Чому питаєте о то? Она ще дитина. Я був у них дома; то велика і богата палата, така як ваша. Я часто там бував. Нї, она ще дитина.

— Має пятнайцять літ. Я єї стрітила, ми були разом і я одушевлена нею. Яка она мила!

— Не оженю ся з нею — сказав.

— Отже нї.

Він подивив ся на неї. По его лици пересунула ся тїнь.

— Але чого ви то говорите тепер? Хочете звернути мою увагу на иншу?

Она ішла скорим ходом наперед і не відповідала нїчого. Прийшли перед дім сенатора. Она вхопила его за руку і потягнула его за собою до сїний і на сходи.

— Я не піду до середини — сказав на пів здивований.

Она притиснула дзвінок і обернула ся до него; єї грудь филювала.

— Люблю вас! — сказала. — Розумієте? Лиш вас одного люблю.

Нагле потягнула его скоро знов сходами на долину, три, чотири ступнї, обіймила его шию своїми руками і поцїлувала его. Коли єго діткнула, задрожала.

— Лиш вас одного люблю — повторила задихаючись, а єї очи горіли.

На горі отворили ся двері. Она вирвала ся і побігла на гору.

IV.

Розвиднює ся, на дворі сіріє осїнний, короткий день.

Тополї в огородї шумлять. Отвирає ся вікно і в нїм появляє ся якийсь мужчина та поспівує собі якусь пісоньку. Не має на собі вверхного одїня, виглядає як чоловік, котрого ошоломило щастє.

— Він відвертає ся назад від вікна і дивить ся на двері; хтось до него стукав. Кричить: „Прошу!“ Входить якийсь чоловік.

— Добрый день! — каже він до входячого.

То старший чоловік, блїдий і лютий, в руцї держить лямпу, бо ще не цїлком видно.

— Я би вас ще раз просив, пане Мілер, пане Іване Мілер, розважити, чи ви гадаєте, що то годить ся так робити? — каже гнївно той чоловік.

— Нї — відповідає Іван — ваша правда. Я щось писав, що менї так прийшло само від себе; дивіть ся, ось то всьо я написав; тої ночи я богато зробив. Але тепер я вже готовий. Я отворив лиш вікно і співав трохи.

— Ви ричали! — каже той чоловік. — То найголоснїйший спів, який я коли чув, розумієте? А до того серед ночи!

Іван хватає за папери і бере повну жменю більших і менших карток.

— Ось дивіть! — відзиває ся. — Кажу вам, що ще нїколи не ішло менї так з руки як сеї ночи. То було як одна довга блискавка. Я бачив раз блискавку, як бігла вздовж телеґрафічного дроту, виглядала як огненний шнур. Так нинї бігли мої гадки. Що маю робити? Менї здає ся, що не будете на мене гнївати ся, як учуєте, як то було. Я сидів

ся від заходу. Коли звів ся північно вехідний вітер з полуднево західним, настає часто туча внаслідок наглого обниженя теплоти. Коли на дворі дуже парно а барометер зачинає нагло спадати, можна сподівати ся тучі; впрочім нагле спадане барометра означає вихор. Коли настане дощ зараз по тім як барометер спаде, то не буде довгої слоти. Коли барометер спадає підчас зливи, то можна сподівати ся довгої слоти. Коли барометер вчасї дощу піде в гору і там стане, то по однім, двох днях можна сподівати ся тревалої погоди. Щоби пізнати докладно, з котрої сторони вітер тягне, треба вложити палець в рот, трошки огріти і послинити, а відтак виймити і піднести в гору. З котрої сторони тягне вітер, з тої почує ся на пальци зараз холод. Також повинен господар виставити собі, чи то над хатою, чи над яким будинком, н. пр. над голубником або хоч би просто лиш на жердці вітрову стрілку, по котрій міг би кождої хвилї пізнати, чи вітер змінив ся і в котру сторону обернув ся. — Другою задачию господаря перед сінокосами есть старати ся покінчити всї ті роботи в поли, котрі забрали би єму дорогий час підчас сінокосів, або через котрі міг би мати велику шкоду, як би їх не кінчив хоч би й підчас сінокосів. До таких робіт належить сапане, полене та підгортане. Для господаря велика в тім поміч, коли він з тими роботами так упорає ся, що коли єго заскочать красні днї, він зараз готов брати ся до кошеня Бараболї треба так вчасно, як лиш можна, трохи підгорнути, не обсипуючи корчиків зовсїм землею; в дві неділї опісля треба їх другий раз глубше підгорнути. Кукурудзу і тютюн та ранну капусту треба також перед сінокосами з першого обсапати.

— Що то туберкульова (сухоти) і яка на ню рада. (I.) В Берлинї закінчив ся сими днями конґрес нїмецких лїкарів, на котрім обговорювано всесторонно дотеперішний стан наукових розслїдів т. зв. туберкульози і способів еї лїченя. Дуже цікаві а ще більше важні для кождого чоловіка результати сих нарад хочемо тут коротко подати, в тій цїли, щоби наші читателї мали ясне поняте о тім, що то туберкульоза та як еї лїчити і щоби о тім поучали всїх тих, що з браку науки і просьвіти самі того научити ся не могуть. Туберкульоза, звана звичайно сухотами, есть то заразлива недуга, котрої причиною есть заразник званий туберкуловим прутнем або бацилльом: есть то малесенький грибок, котрий видко аж тогди, коли єго 700 разів збільшити. Після дра Флїґґе з Вроцлава есть той туберкульовий прутень одинокою безпосередною причиною всїляких родів людскої туберкульози. То що ми звичайно називаємо сухотами, то лиш один прояв туберкульози, а іменно хронїчної або упертої туберкульози легких, котра розвиває ся дуже поволи і довго тягне ся. Скоро же туберкульоза прийде нагло, чоловік захорує так, як би дістав запаленя легких і хороба розвиває ся борзо та до кількох місяців, тижднїв або й днїв кінчить ся смертию, то звичайно кажемо, що то ґальопуючі сухоти. Тогди в легких туберкулові прутнї дуже борзо розмножують ся і вкривають цїлі легки мов би зеренцями пшона: тоті зеренця або засихають і творять жовтаву досить суху і тверду нїби сир материю, або мякнуть і творять рідку, гризучу материю, котра опісля нищить цїлі легки. Але туберкули можуть кинути ся так само на гортанку, на железы, на кости (гните або порохнавіне костий — коли творить ся материя, то есть гнитэ; коли же кість верства за верствою розпадає ся, то есть порохнавіне) на кишки і т. п. Туберкулові прутнї (бацилї) розвивають ся лиш в людскім і звірячім тїлї. О скілько доси звістно не знайдено тих прутнів нїгде, хиба що їх штучно вигодовано. У рогатої худоби знаходять ся такі самі прутнї і викликують таку саму хоробу як у чоловіка. Туберкульозу у рогатої худоби називають також перлицею (Perlsucht). Чи і у дробу (у курий) викликує туберкульозу такий самий прутень як і у чоловіка, того не можна було доси вислїдити. Туберкулові прутнї дістають ся з тїла на зверх лиш з випльовинами сухітників, з молоком і з мясом рогатої худоби, котра має перлицю значить ся есть вже заражена туберкульозою. — Др. Френкель (з Галле) доказував, що після єго досьвіду треба майже гадати, що туберкуловий прутень не може нїгде жити поза людским або звірячим тїлом. Сей ворог чоловіка не може знайти собі поза ним нїгде місця і то есть для нас великою відрадою. Небезпечність, щоби туберкулові бацилї занесли ся воздухом есть дуже мала, і стає тим менша чимдальше віддалене. Після дра Френкля есть кождий чоловік, кожде зьвіря, що видає із себе туберкулові прутнї, головним жерелом заразы, Поза людским і зьвірячим тїлом бациллї поволи гниють; они тогди не можуть розмножувати ся і поволи від сьвітла гинуть та засихають. Длятого можна їх знайти лиш дуже близько недужих. Через то зменшає ся небезпечність заразы а она есть ще тим менша, що чоловік не дуже вражливий на тих бациллїв, значить ся, они не так легко можуть єго вчепити ся. Звичайно переносять ся бациллї з чоловіка на чоловіка лиш тогди, коли їх частїйше, по кілька разів і богато в себе набирає, отже коли з недужим дуже близько і часто перебуває або стикає ся, Туберкульоза ширить ся длятого майже виключно лиш в родинах або межи людьми, що живуть, працюють і сплять громадно у вузких і низких та позамиканих, зле очищуваних і провітрюваних помешканях.

Переписка господарска.

Нічлявский: Питаєте: Де можна дістати „кашки ракової? У нас ще перед трома роками вигинули всї раки в ріцї (Може була яка пошесть, бо на раки заходить иноді пошесть, така, що они всї вигинуть — *Ред).* і від того часу годї дочекати ся якого бодай зайшлого рака. Чи ще тепер есть час до розплодженя раків? Наша ріка есть дуже болотниста, отже відповідна до годівлї раків. — Відповідь: А може як-раз длятого, що ріка дуже болотниста раки вигинули? Не гадайте, що рак любить як-раз найбільше болото і що оно для єго житя дуже придатне. Впрочім раків не розмножує ся „кашкою раковою“ а то ось чому: Самиця рака в яких 20 днїв по парованю зачинає пускати з себе (зносити) заплїднену икру (кашку). В тій порі підгинає она під себе хвіст (необразовані люди гадають що то шийка і називають єго шийкою) і притягає єго міцно ід собі; ніжки під хвостом пускають з себе липку материю, а самиця зачинає тогди шнурком пускати икру, котру зараз ловить липкими ніжками. В той способ [illegible] 200 або й більше ячок і самичка носить їх з собою через яких шість місяців. Пароване припадає на місяцї жовтень, падолист, грудень, а в маю і червни вилазять з икри молоденькі рачки, котрі ще якийсь час держать ся самички. З того видите, длячого самою кашкою не можна розмножувати раків і зміркуєте також, коли найлїпша пора до розмножуваня. Додамо тут ще, що самичка дуже старанно доглядає ячок: то вигріває їх до сонця то ховає їх в тїнь загинаючи хвостик. Молоденькі рачки суть яких 9 мілїметрів довгі і сїрої барви. До ріки чи ставу або саджавки треба длятого напускати живих раків і самцїв і самичок а сих послїдних тогди, коли они мають кашку. Годівлею раків могли би займати ся навіть поменші господарі, котрі на своїх ґрунтах мають такі мокляки, що не можна з ними нїчого зробити: викопати саджавки і напустити раків. Годівля раків дуже мало коштує а раки платять ся дуже добре; у Відни н. пр. платять за одного рака по 10 ба й 15 кр. Можна би розмножувати раки й в ріках, але наші люди повинні би мати більше образованя і уміти пошанувати всяке добро, не нищити все зараз безпощадно, як то роблять н. пр. ще доси з рибою.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 30 мая. Президент угорских мінїстрів конферував вчера пополудни з ґр. Ґолуховским.

Будапешт 30 мая. Угорскі ґазети доносять, що Цїсар принимав вчера Селя пополудни на півторагодинній авдиенциї. Угорскі мінїстри позістануть ще через нинї у Відни.

Париж 30 мая. Перед судом присяжних розпочав ся вчера процес Деруледа і Ґаберта. Дерулед каже, що він при помочи армії хотів ратувати Францию і повалити парляментарну републику.

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий

і писав, чуєте, навіть не ворухнув ся; думав о вас: був тихо. Але відтак приходить хвиля, в котрій я вже о тім не гадав, мої груди мало не розсадило і може тоді я встав і перейшов ся кілька разів по комнатї. Я був такий щасливий.

— В ночи я вас справдї не чув — сказав чоловік. — Але то непростиме. аби отвирати вікно тепер і так ричати.

— Певне. То непростиме. Але я вам вже пояснив. Я мав ніч, як рідко. Вчера менї щось лучило ся. Іду улицею і стрічаю моє щастє, ах, слухайтеж мене, стрічаю мою зірку і моє щастє. А відтак, знаєте, она мене цїлує. Єї уста були такі червоні, а я еї люблю, она мене цїлує і менї аж голова закрутила ся. Чи вам дрожали коли уста так, що ви не могли говорити? Я не міг говорити. На менї дрожало цїле тїло. Я побіг до дому і заспав. Коли зробив ся вечер, я пробудив ся. Моя душа була пяна від щастя і я почав писати. Що я писав? А ось то, що тут лежить! Мною заволодїло дивне, чудесне чувство, небо менї отворило ся, для моєї душі настав немов теплий, лїтний день, ангел подав менї вина і я пив єго; то було сильне, упиваюче вино, я пив єго з кришталевої чарки. Чи я чув, як бив годинник? Чи бачив, як вигоріла лямпа? Дай вам Боже, аби ви то зрозуміли! Я всьо ще раз пережив, ішов знову з моєю любкою улицею і всї обертали ся за нею. Ми ішли парком, стрітили короля, я з радости майже діткнув капелюхом землї, а король обернув ся за нею, за моєю любкою, бо она велика і хороша. Ми знов пішли назад до міста і всї дїти, що ішли зі школи зглядали ся на неї, бо она молода і має на собі ясне одїнє. Коли ми прийшли до червоного, мурованого дому війшли до сїний. Я вивів еї на сходи і хотів перед нею вклякнути. Тодї обіймила она мене і поцїлувала. То лучило ся менї вчера вечер — не давнїйше. Як мене спитаєте, що я написав — то скажу вам, що то одна, безпереривна пісня радости, пісня щастя. Менї здавало ся, немов би передо мною лежало само щастє, усьміхало ся до мене і хотїло іти до мене.

— Що я маю довше слухати вашого пустого балаканя — каже старий чоловік злїстно — Я говорив з вами послїдний раз.

Іван задержує єго коло дверий.

— Пождїть хвильку. Нї, ви повинні були видїти, як саме тепер сонїшний промінь перейшов по вашім лици. Я бачив в тій хвили, як ви обернули ся до дверий, то лямпа кинула на ваше чоло промінь сьвітла. Ви вже не були такі гнївні, я бачив то. Я отворив вікно і співав, правда, співав за голосно. Я був щасливий і був би кождого обіймав. Часом прийде така хвиля, що чоловік тратить розум. Я повинен був тямити, що ви ще спали....

— Цїле місто ще спало.

— Так, ще дуже вчасно. Я вам щось дам. Приймете то від мене? То зі срібла; я то дістав в дарунку. Мала дївчина, котрій я раз виратував житє, подарувала менї то. Прошу, возьміть. Тут змістить ся двайцять циґар. Не хочете? Так, ви не курите? Можу прийти до вас завтра рано і перепросити вас? Я рад би щось зробити, аби ви не гнївали ся.

— Добра ніч!

— Добра ніч! Тепер кладу ся спати. Обіцюю вам то. Не почуєте тут нї голосочка. А на будуче я вже буду лїпше уважати

Старий пан пішов.

Іван отворив нагле двері знов і додав:

— Правда, я відїжджаю. Не буду вам більше перешкаджати, завтра їду. Я забув вам то сказати.

(Дальше буде).

ГАЛИЦКИЙ КРЕДИТОВИЙ БАНК

принимає вкладки на

КНИЖОЧКИ

і опроцентовує їх по

4½% на рік.

13

Інсерати

(„оповіщеня приватні") до „Газети Львівскої", „Народної Часописи", і всіх инших часописий принимає виключно ново отворена „Аґенция дневників і оголошень" в пасажу Гавсмана ч. 9. Аґенция ся принимає також пренумерату на всї дневники краєві і заграничні.

КОЖДА ПАНІ

котра лиш зажадає, одержить безплатно оказове число „MÓD PARYSKICH" найлїпшого і найдешевшого письма для жінок, містячого великі таблиці крою і гафтів, додатки повістий і нот.

Пренумерата „MOD PARYSKICH" виносить квартально 1 злр., піврічно 2 злр., річно 4 злр. Пренумерату належить присилати до Адмінїстрациї „MÓD PARYSKICH" у Львові, ул. Личаківска ч. 27 або до Агенциї дневників С. СОКОЛОВСКОГО Львів Пасаж Гавсмана ч. 9.

До Народної Часописи

і

Газети Львівскої

Всїлякі

ОГОЛОШЕНЯ

принимає виключно

АҐЕНЦИЯ

ДНЕВНИКІВ і ОГОЛОШЕНЬ

у Львові, Пасаж Гавсмана ч. 9.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).